

KHALED HOSSEINI

I el ressò de les muntanyes

Traducció d'Albert Nolla

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *And the Mountains Echoed*
© 2013 by Khaled Hosseini and Roya Hosseini, as Trustees of
The Klahed and Roya Hosseini Family Charitable Remainder
Unitrust No. 2 dated February 29, 2012 All rights reserved.

Epigraph copyright Coleman Barks

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor
qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació
d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei.
Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos,
www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra
(www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

Primera edició: ????????? del 2013

© de la traducció: Albert Nolla Cabellos, 2013

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.,
Peu de la Creu, 4, 08001 Barcelona.
info@edicions62.cat
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual, s. l.

Imprès a

DIPÒSIT LEGAL: B.
ISBN: 978-84-

*Aquest llibre està dedicat a en Haris i la Farah,
les noor dels meus ulls, i al meu pare,
que n'hauria estat orgullós*

Per a l'Elaine

Més enllà de la idea
d'obrar bé o malament,
hi ha un camp.
Allà és on ens trobarem.

JELALUDDIN RUMI, S. XIII

TARDOR DE 1952

A veure, doncs. Voleu una història i us n'explicaré una. Però només aquesta. No me'n demaneu cap més. És tard, i a tu i a mi, Pari, demà ens espera un llarg viatge. Aquesta nit has de dormir. I tu també, Abdullah. Compto amb tu, fill, mentre la teva germana i jo siguem fora. I la teva mare també. A veure. Una història, doncs. Escolteu-me, tots dos, escolteu-me bé. I no m'interrompeu.

Una vegada, quan els *divs* i els *jinns* i els gegants encara campaven per la Terra, vivia un pagès que es deia *baba* Ayub. Vivia amb la seva família en un poblet anomenat Maidan Sabz. Com que tenia una gran família per alimentar, en *baba* Ayub es passava els dies treballant com un escarràs. Cada dia treballava de sol a sol, llaurant el camp, remenant la terra i cuidant els seus pistatxers escarransits. En tot moment el veies al camp, inclinat endavant, amb l'esquena tan corbada com la dalla que brandava tot el dia. Sempre tenia les mans calloses, i sovint li sagnaven, i cada nit el son se l'enduria tan bon punt posava la galta al coixí.

He de dir que, en aquest aspecte, no era pas l'únic. La vida a Maidan Sabz era difícil per a tots els habitants. Hi havia altres pobles més afortunats, cap al nord, a les valls, amb arbres fruiters i flors i un aire agradable, i amb rierols que portaven aigua clara i fresca. Però Maidan Sabz era un lloc desolat, i no s'assemblava gens ni mica a la imatge que el

seu nom, Camp Verd, podria fer imaginar. Estava situat en una plana polsegosa, rodejada d'una cadena de muntanyes escarpades. El vent era calent i t'omplia els ulls de sorra. Trobar aigua era una lluita diària, ja que els pous del poble, fins i tot els més fondos, sovint estaven força secs. Sí, hi havia un riu, però els vilatans havien de caminar mig dia per arribar-hi, i a més l'aigua baixava fangosa durant tot l'any. Ara, després de deu anys de sequera, el riu també estava mig sec. Diguem que la gent de Maidan Sabz havia de treballar el doble per guanyar a penes la meitat.

Amb tot, en *baba* Ayub es podia considerar afortunat, ja que tenia una família que s'estimava per sobre de tot. Estimava la seva dona i mai no li aixecava la veu, i encara menys la mà. Valorava els seus consells i trobava un plaer veritable en la seva companyia. Pel que fa als fills, en tenia tants com dits té la mà, tres nens i dues nenes, i a tots se'ls estimava de tot cor. Les seves filles eren diligents i amables, i tenien bon caràcter i bona reputació. Als seus fills ja els havia ensenyat el valor de l'honradesa, del coratge, de l'amistat i de treballar de valent sense queixar-se. Ells l'obeïen, tal com han de fer els bons fills, i ajudaven el pare amb les collites.

Tot i que s'estimava tots els fills, en *baba* Ayub tenia una debilitat secreta per un d'ells, el més petit, en Qais, que tenia tres anys. En Qais era un nen amb uns ulls de color blau fosc. Captivava tothom que el coneixia amb la seva rialla entremaliada. També era un d'aquells nens amb tanta energia que feia que els altres gastessin la seva. Quan va aprendre a caminar, li va agradar tant que no parava en tot el dia, mentre estava despert, i, cosa que era més inquietant, ni tan sols de nit, mentre dormia. Sortia somnàmbul de la casa de fang de la família i marxava cap a la foscor il·luminada per la lluna. Evidentment, els seus pares s'amoïnaven. ¿I si queia en un pou, o es perdia, o, encara pitjor, l'atacava una de les bèsties que de nit sotjava les planes? Van provar molts re-

meis, però cap no va funcionar. Al final, la solució que va trobar en *baba* Ayub va ser ben senzilla, com sovint ho són les millors solucions: va treure la campaneta del coll d'una de les cabres que tenia i la va penjar al coll d'en Qais. D'aquesta manera, el dring de la campaneta despertaria algú si en Qais s'aixecava a mitja nit. La deambulació nocturna es va acabar al cap d'un temps, però en Qais va agafar afecte a la campaneta i no va voler separar-se'n. I així, tot i que ja no complia el propòsit original, la campaneta va continuar lligada al cordill que en Qais duia al coll. Quan en *baba* Ayub tornava amb la família després d'una llarga jornada de feina, en Qais sortia corrent de casa i anava de dret cap a la panxa del seu pare, amb la campaneta dringant a cada passet que feia. En *baba* Ayub l'aixecava i l'entrava a casa, i en Qais observava amb molta atenció com el pare es rentava, i després seia al costat d'en *baba* Ayub a l'hora de sopar. Després de sopar, en *baba* Ayub bevia te mirant la seva família, imaginant-se un dia en què tots els seus fills es casarien i li donarien néts, el dia en què seria el patriarca orgullós d'una prole encara més gran.

Però, ai!, Abdullah i Pari, els dies de felicitat d'en *baba* Ayub es van acabar.

Va passar que un dia un *div* va arribar a Maidan Sabz. Mentre s'acostava al poble provinent de les muntanyes, la terra tremolava a cada peuada que feia. Els vilatans van deixar les pales i les aixades i les destrals i es van dispersar. Es van tancar a les cases i es van abraçar els uns als altres. Quan els retrunyys ensordidors de les passes del *div* van parar, el cel que cobria Maidan Sabz va quedar enfosquit amb la seva ombra. Deien que li sortien unes banyes corbades del cap, i que tenia les espatlles i la cua poderosa cobertes d'uns pèls negres i gruixuts. Deien que els ulls li brillaven amb un roig encès. Ningú no ho sabia del cert, és clar, si més no ningú que fos viu: el *div* es cruspia directament tots els qui gosaven

llançar-li una sola mirada. Sabent-ho, els vilatans es van cuidar de mantenir els ulls clavats a terra.

Tothom del poble sabia per què havia vingut el *div*. Havien sentit els relats de les seves visites a altres pobles i no podien sinó meravellar-se que Maidan Sabz hagués aconseguit deslliurar-se durant tant de temps de la seva atenció. Potser, van pensar, la vida pobra i estricta que feien a Maidan Sabz havia jugat a favor d'ells, ja que els seus fills no estaven tan ben alimentats ni tenien tanta carn als ossos. Fos com fos, al final la sort se'ls havia acabat.

Maidan Sabz va tremolar i va contenir la respiració. Les famílies van pregar perquè el *div* passés de llarg de casa seva, ja que sabien que si el *div* picava a la seva teulada, haurien de donar-li una criatura. Llavors el *div* ficaria la criatura en un sac, es posaria el sac a l'espatlla i se'n tornaria per on havia vingut. Ningú no tornaria a veure la pobra criatura. I si una família s'hi negava, el *div* li prendria tots els fills.

Així, ¿on s'enduia els nens, el *div*? A la seva fortalesa, que era al cim d'una muntanya costeruda. La fortalesa del *div* era molt lluny de Maidan Sabz. Calia travessar valls, uns quants deserts i dues serralades per arribar-hi. ¿I qui amb dos dits de front ho faria, només per trobar la mort? Deien que la fortalesa era plena de masmorres amb tallants clavats a les parets i amb ganxos de carnisser penjats als sostres. Deien que hi havia asts i rostidors gegants. Deien que si enxampava un intrús, el *div* superava la seva aversió a la carn adulta.

Suposo que ja sabeu quina teulada va rebre la temuda trucada del *div*. En sentir-la, en *baba* Ayub va fer un crit de desesperació, i la seva dona es va desmaiar. Els nens van plorar aterrits, i també apesarat, perquè sabien que ara ja era segur que un d'ells marxaria. La família tenia fins l'endemà a l'alba per fer l'ofrena.

¿Què puc dir-vos del suplici que en *baba* Ayub i la seva dona van passar aquella nit? Cap pare no hauria de fer una

tria com aquesta. En un lloc on els nens no poguessin sentir-los, en *baba* Ayub i la seva dona van discutir què havien de fer. Van parlar i plorar sense parar. Es van passar tota la nit que tomba, que gira, i quan s'acostava l'alba encara no havien pres cap decisió —cosa que potser era el que volia el *div*, ja que la seva indecisió li permetria endur-se cinc criatures en lloc d'una—. Al final, en *baba* Ayub va agafar cinc pedres de davant de casa que tenien una mida i una forma idèntiques. A la cara de cada pedra hi va escriure el nom d'un fill, i quan va estar, va ficar les pedres en un sac d'arpillera. Quan va oferir el sac a la seva dona, ella va recular com si a dins hi hagués una serp verinosa.

—No puc fer-ho —va dir al seu marit, fent que no amb el cap—. No puc triar jo. No ho suportaria.

—Jo tampoc —va començar a dir en *baba* Ayub, però va veure per la finestra que faltava molt poc perquè el sol despuntés darrere els turons de llevant. S'acabava el temps. Va mirar abatut els seus cinc fills. Calia tallar un dit per salvar la mà. Va tancar els ulls i va treure una pedra del sac.

Suposo que també sabeu quina pedra va agafar en *baba* Ayub. Quan va veure-hi el nom, va aixecar el rostre cap al cel i va deixar anar un crit. Desconsolat, va alçar el seu fill petit de terra, i en Qais, que tenia una fe cega en el seu pare, es va abraçar tot content al coll d'en *baba* Ayub. No va ser fins que en *baba* Ayub el va haver deixat fora de casa i va haver tancat la porta que el nen no es va adonar del que passava, i en *baba* Ayub es va quedar allà dret, amb els ulls ben tancats i negats de llàgrimes, amb l'esquena contra la porta, mentre el seu estimat Qais hi picava amb aquells punys petits, cridant que el *baba* el deixés entrar, i en *baba* Ayub era allà plantat, murmurant «Perdona'm, perdona'm», mentre el terra tremolava amb les passes del *div*, i el seu fill xisclava, i la terra s'estremia una vegada i una altra mentre el *div* marxava de Maidan Sabz, fins que al final va desaparèixer, i la terra va

quedar quieta, i tot va quedar en silenci llevat d'en *baba* Ayub, que encara plorava i demanava perdó a en Qais.

Abdullah. La teva germana s'ha adormit. Tapa-li els peus amb la manta. Així. Molt bé. Potser hauria de parar. No? ¿Vols que continuï? ¿N'estàs segur, fill? D'acord.

¿Per on anava? Ah, sí. Va seguir un període de quaranta dies de dol. Cada dia els veïns cuinaven per a la família i vetllaven amb ells. La gent els portava les ofrenes que podia —te, caramels, pa, ametlles— i també els duia el seu condol i la seva compassió. En *baba* Ayub amb prou feines podia dirlos una paraula d'agraïment. Seia en un racó, plorant, amb un torrent de llàgrimes que li brollaven de tots dos ulls, com si volgués posar fi a la ratxa de sequeres que patia el poble. No desitjaries el seu turment i el seu patiment ni al més dolent dels homes.

Van passar uns quants anys. La sequera va continuar i Maidan Sabz va caure en una pobresa encara més acusada. Uns quants nadons van morir de set al bressol. Els pous estaven encara més buits i el riu es va assecar, al contrari del sofriment d'en *baba* Ayub, un riu que creixia i creixia amb cada dia que passava. Ja no feia cap servei a la família. No treballava, no pregava, a penes menjava. La dona i els fills li van suplicar, però no va servir de res. Els fills que li quedaven van haver de fer la seva feina, ja que en *baba* Ayub es passava els dies assegut a la vora del camp, com una figura desgraciada i solitària que mirava cap a les muntanyes. Va deixar de parlar als vilatans, ja que es pensava que deien coses a la seva esquena. Deien que era un covard per haver lliurat el seu fill. Que era un mal pare. Que un pare de debò hauria lluitat amb el *div*. Que hauria mort defensant la seva família.

Una nit ho va dir a la seva dona.

—No les diuen, aquestes coses —va respondre la seva dona—. Ningú pensa que siguis un covard.

—Jo les sento —va dir ell.

—El que sents és la teva pròpia veu, espòs —va fer ella.

No li va dir, però, que els vilatans sí que xiuxiuejaven a la seva esquena. I que el que deien era que potser s'havia tornat boig.

I, un bon dia, va demostrar que tenien raó. Es va llevar a trenc d'alba. Sense despertar la dona ni els fills, va ficar uns quants rosegons de pa en un sac d'arpillera, es va posar les sabates, es va fermar la daga a la cintura i va marxar.

Va caminar molts i molts dies. Caminava fins que el sol era una vaga lluïssor vermella en la distància. De nit dormia en coves, amb el vent xiulant a fora. O bé dormia a la riba dels rius, o sota els arbres, o a recer de les roques. Es va acabar el pa que duia, i llavors va menjar el que trobava —móres, bolets, peixos que pescava amb les mans als rierols—, i alguns dies no va menjar res. Però continuava caminant. Quan la gent amb qui es creuava li demanava cap a on es dirigia, ell els ho deia, i alguns se'n reien, alguns apressaven el pas per por que no fos un boig, i alguns pregaven per ell perquè el *div* també se'ls havia endut algun fill. En *baba* Ayub acotava el cap i continuava caminant. Quan se li van fer malbé les sabates, se les va lligar als peus amb cordills, i quan els cordills es van haver gastat, va continuar avançant descalç. D'aquesta manera, va travessar deserts i valls i muntanyes.

Finalment va arribar a la muntanya al cim de la qual hi havia la fortalesa del *div*. Tenia tantes ganes de completar la seva missió que no va descansar i va començar l'ascensió de seguida, amb la roba esparracada, els peus ensangonats i els cabells encartonats de pols, però amb la determinació intacta. Les roques punxegudes li van tallar les plantes dels peus. Els falcons li van picotejar les galtes en passar pel costat dels seus nius. Els forts cops de vent van estar a punt d'arrencarlo del vessant de la muntanya. Però ell va continuar pujant, d'una roca a l'altra, fins que per fi es va plantar davant l'enorme porta de la fortalesa del *div*.

¿Qui gosa?, va ressonar la veu del *div* quan en *baba* Ayub va llançar una pedra a la porta.

En *baba* Ayub va dir el seu nom.

—Vinc del poble de Maidan Sabz —va afegir.

¿Vols morir? Segur que sí, si véns a molestar-me a casa meva! ¿Què t'ha dut fins aquí?

—He vingut per matar-te.

A l'altra banda de la porta hi va haver una pausa. I llavors la porta es va obrir amb un cruixit, i va aparèixer el *div*, alçant-se majestuosament davant en *baba* Ayub amb la seva esplendor com sortida d'un malson.

¿Ah, sí?, va dir, amb una veu greu com un tro.

—I tant —va respondre en *baba* Ayub—. Sigui com sigui, avui morirà un dels dos.

Per un moment va semblar que el *div* agafaria en *baba* Ayub i el mataria amb una sola mossegada amb aquelles dents esmolades com punyals. Però alguna cosa va fer que el monstre dubtés. Va aclucar una mica els ulls. Potser va ser la bogeria continguda en les paraules d'aquell home. Potser va ser el seu aspecte, la roba esparracada, el rostre ensangonat, la pols que el cobria de cap a peus, les nafres obertes a la pell. O potser va ser que el *div* no va trobar ni rastre de por als ulls del vell.

¿D'on has dit que venies?

—De Maidan Sabz —va dir en *baba* Ayub.

Per la fila que fas, deu ser molt lluny, això de Maidan Sabz.

—No he vingut fins aquí per xerrar. He vingut per...

El *div* va alçar una urpa. Sí. Sí. Has vingut per matar-me. Ja ho sé. Però bé dec tenir dret a dir unes últimes paraules abans de morir.

—D'acord —va dir en *baba* Ayub—. Però que siguin poques.

Gràcies. El *div* va somriure. ¿Puc preguntar quin mal t'he fet per merèixer la mort?

—Em vas prendre el fill petit —va respondre en *baba* Ayub—. Era el que m'estimava més al món.

El *div* va grunyir i es va donar un copet a la barbeta. He pres molts fills de molts pares, va dir.

En *baba* Ayub va treure la daga, enrabiad.

—Llavors, també em venjaré per ells.

He de dir que el teu coratge em té admirat.

—No saps res del coratge —va dir en *baba* Ayub—. Per tenir coratge, has de jugar-t'hi alguna cosa. I jo he vingut sense tenir res a perdre.

Pots perdre la vida, va dir el *div*.

—Ja me la vas prendre.

El *div* va tornar a grunyir i va observar en *baba* Ayub tot pensarós. Al cap d'una estona, va dir: Molt bé, doncs. Et concedeixo el duel. Però primer et demanaré que em segueixis.

—Afanya't —va dir en *baba* Ayub—. Se m'acaba la paciència.

Però el *div* ja caminava cap a un passadís immens, i en *baba* Ayub no va tenir altre remei que encalçar-lo. Va seguir el *div* per un laberint de passadissos, amb uns sostres que quasi fregaven els núvols, recolzats en unes columnes enormes. Van passar moltes escales, i unes cambres tan grans que podien contenir tot Maidan Sabz. Van anar caminant així fins que finalment el *div* va fer entrar en *baba* Ayub en una habitació grandiosa, al fons de la qual hi havia una cortina.

Acosta't, li va indicar el *div*.

En *baba* Ayub es va posar al costat del *div*.

El *div* va descórrer les cortines. Darrere hi havia una finestra amb un vidre. A través de la finestra, en *baba* Ayub va veure un gran jardí que s'estenia als seus peus. Diverses rengleres de xiprers limitaven el jardí, amb el terra cobert de flors de tots colors. Hi havia estanys fets de rajoles blaves, i marges de marbre, i extensions d'herba verda i ufanosa. En

baba Ayub va veure bardisses ben podades i fonts que brollaven a l'ombra dels magraners. Ni que hagués viscut tres vides no hauria pogut imaginar-se un lloc tan bonic.

Però el que realment va fer caure en *baba* Ayub de genolls va ser veure els nens corrent i jugant feliços pel jardí. Es perseguien per les senderes i al voltant dels arbres. Jugaven a fet i amagar darrere les bardisses. Els ulls d'en *baba* Ayub van buscar entre els nens i per fi van trobar el que buscava. Era allà! El seu fill, en Qais, viu i la mar de bé. Havia crescut i duia els cabells més llargs del que en *baba* Ayub recordava. Portava una bonica camisa blanca i uns pantalons molt elegants. Reia tot content mentre perseguia un parell de companys.

—Qais —va xiuxiuejar en *baba* Ayub, i el seu alè va entel·lar el vidre. I llavors va cridar el nom del seu fill.

No pot sentir-te, va dir el *div*. Ni veure't.

En *baba* Ayub es va posar a saltar, fent anar els braços i picant al vidre, fins que el *div* va tornar a passar les cortines.

—No ho entenc —va dir en *baba* Ayub—. Em pensava que...

Aquesta és la teva recompensa, va dir en *div*.

—Explica't —va exclamar en *baba* Ayub.

T'he fet passar una prova.

—Una prova.

Una prova del teu amor. Ha estat un repte molt dur, ho reconec, i sóc conscient del preu que has hagut de pagar. Però l'has superat. Aquesta és la teva recompensa. I la d'ell.

—¿I si no l'hagués acceptat? —va cridar en *baba* Ayub—. ¿I si no hagués volgut passar la teva prova?

Llavors tots els teus fills s'haurien mort, va dir el *div*, perquè de totes maneres haurien tingut una maledicció a sobre, amb un pare tan feble. Un covard que s'hauria conformat a veure'ls morir en lloc de carregar la seva consciència. Dius que no tens coratge, però jo veig que sí. Per fer el que

has fet, per dur la càrrega que has acceptat, cal tenir coratge. I per això t'honoro.

En *baba* Ayub va treure la daga sense forces, però li va marxar dels dits i va caure al terra de marbre fent molt de soroll. Se li van plegar els genolls i va haver de seure.

El teu fill no es recorda de tu, va continuar el *div*. Ara això és la seva vida, i tu mateix has vist que és feliç. Aquí té el millor menjar i la millor roba, i també amistat i afecte. Rep instrucció en arts i llengües i ciències, i en les virtuts de la saviesa i la caritat. No li falta de res. Algun dia, quan sigui un home, potser voldrà marxar, i serà lliure de fer-ho. Sospito que la seva amabilitat arribarà a moltes ànimes i que portarà la felicitat a aquells que viuen atrapats en el dolor.

—Vull veure'l —va dir en *baba* Ayub—. Vull endur-me'l a casa.

Segur?

En *baba* Ayub va aixecar la vista per mirar el *div*.

El monstre va anar fins a un armari que hi havia a prop de les cortines i va treure un rellotge de sorra d'un calaix. ¿Saps què és, un rellotge de sorra, Abdullah? Ho saps. Molt bé. Doncs el *div* va agafar el rellotge de sorra, el va tombar de cap per avall i el va deixar als peus d'en *baba* Ayub.

Deixaré que te l'enduguis a casa, va dir el *div*. Si tries endur-te'l, en Qais ja no podrà tornar mai. Si tries no endur-te'l, ets tu qui no podrà tornar. Quan tota la sorra s'hagi escolat, et demanaré què has decidit.

I, amb aquestes paraules, el *div* va sortir de la sala i va deixar en *baba* Ayub havent de prendre una altra decisió dolorosa.

Me l'enduré a casa, va pensar en *baba* Ayub immediatament. Allò era el que volia més que res, amb tot el seu ésser. ¿No ho havia somiat mil vegades? ¿Tornar a abraçar el petit Qais, fer-li un petó a la galta i sentir la suavitat de les seves manetes? Però... Si se l'enduia a casa, ¿quina mena de vida

esperava en Qais a Maidan Sabz? Com a molt la vida difícil d'un pagès, com la seva, i poca cosa més. Suposant, és clar, que no es morís per la sequera com s'havien mort tants altres nens del poble. ¿Llavors podries perdonar-t'ho?, es va preguntar en *baba* Ayub, ¿sabent que l'hauries arrencat, només pel teu egoisme, d'una vida de luxe i d'oportunitats? Per contra, si deixava en Qais, ¿com podria suportar-ho, sabent que el seu fill era viu, sabent on era i no podent-lo veure? ¿Com podria suportar-ho? En *baba* Ayub es va posar a plorar. Va quedar tan abatut que va agafar el rellotge de sorra i el va rebotre contra la paret, on es va trencar en mil bocins, i la sorra fina es va escampar per terra.

El *div* va tornar a entrar a la sala i va trobar en *baba* Ayub plantat al costat dels vidres trencats, amb les espatlles caigudes.

—Ets una bèstia cruel —va dir en *baba* Ayub.

Quan has viscut tant com he viscut jo, va respondre el *div*, t'adones que la crueltat i la benvolença no són sinó dos tons del mateix color. ¿Ja has pres la decisió?

En *baba* Ayub es va eixugar les llàgrimes, va collir la daga i se la va fermar a la cintura. Va caminar a poc a poc cap a la porta, amb el cap ben acotat.

Ets un bon pare, va dir el *div* quan en *baba* Ayub va passar pel seu costat.

—Tant de bo et cremis al foc de l'infern pel que m'has fet —va dir en *baba* Ayub esgotat.

Va sortir de la sala i ja avançava pel passadís quan el *div* el va cridar.

Pren això, va dir el *div*. El monstre li va allargar un flascó de vidre que contenia un líquid fosc. Beu-t'ho abans d'arribar a casa. Adéu.

En *baba* Ayub va agafar el flascó i va marxar sense dir res més.

Molts dies més tard, la seva dona seia a la vora del camp de la família, mirant si el veia tornar tal com en *baba* Ayub hi

havia seguit esperant veure en Qais. Amb cada dia que passava, les seves esperances que tornés minvaven. La gent del poble ja parlava d'en *baba Ayub* en passat. Un dia, mentre tornava a estar asseguda a terra, amb una pregària als llavis, va veure una figura minúscula que s'acostava a Maidan Sabz provinent de les muntanyes. Al principi el va prendre per un dervix que s'havia perdut, un home esquifit vestit amb par-racs gastats, amb els ulls buits i les temples enfonsades, i no va ser fins que no el va tenir més a prop que va reconèixer el seu marit. El cor li va fer un salt d'alegria i es va posar a plorar alleujada.

Quan es va haver rentat, i quan li van haver donat aigua per beure i aliments per menjar, en *baba Ayub* es va estirar a casa seva mentre els vilatans l'envoltaven i li feien tot de preguntes.

¿On has anat, *baba Ayub*?

¿Què has vist?

¿Què t'ha passat?

En *baba Ayub* no els podia respondre, perquè no es recordava del que li havia passat. No recordava res del viatge, de l'ascensió a la muntanya del *div*, de la conversa amb el *div*, del gran palau, ni de la gran sala de les cortines. Era com si s'hagués despertat d'un somni que ja hagués oblidat. No recordava el jardí secret, els nens i, sobretot, no recordava haver vist el seu fill Qais jugant entre els arbres amb els seus amics. De fet, quan algú esmentava el nom d'en Qais, en *baba Ayub* parpellejava perplex. Qui?, deia. No recordava ni que mai hagués tingut un fill que es digués Qais.

¿Entens, Abdullah, que era un acte de misericòrdia? ¿La poció que li havia esborrat els records? Era la recompensa d'en *baba Ayub* per haver superat la segona prova del *div*.

Aquella primavera, el cel per fi es va obrir sobre Maidan Sabz. El que va caure no va ser pas el lleu plugim d'altres anys, sinó un xàfec molt i molt abundant. Va caure una ai-

guada i el poble es va aixecar assedegat per rebre-la. Durant tot el dia, l'aigua va repicar a les teulades de Maidan Sabz i va ofegar la resta de sorolls del món. Unes gotes de pluja grosses i inflades van lliscar per les fulles. Els pous es van omplir i el riu va créixer. Els turons de llevant van reverdir. Van sortir flors silvestres i, per primer cop en molts anys, els nens van jugar a l'herba i les vaques hi van pasturar. Tothom es va alegrar.

Quan les pluges van parar, al poble va quedar feina per fer. Hi havia unes quantes parets de fang desfetes, unes quantes teulades balcades i zones senceres dels camps que semblaven aiguamolls. Però, després de la devastació de la sequera, la gent de Maidan Sabz no estava pas disposada a queixar-se. Es van refer les parets, es van reparar les teulades i es van buidar els canals de rec. Aquella tardor, en *baba* Ayub va produir la collita de pistatxos més abundant de la seva vida i, de fet, l'any següent, i l'altre, la collita va augmentar en quantitat i en qualitat. A les grans ciutats on venia el seu producte, en *baba* Ayub seia tot cofoi darrere les piràmides de pistatxos i reia com si fos l'home més feliç de la faç de la Terra. A Maidan Sabz no hi va haver cap més sequera.

Hi ha poc més per explicar, Abdullah. Podries preguntar, ¿pel poble hi va passar mai cap noi guapo muntat a cavall de camí cap a grans aventures? ¿Potser s'hi va aturar a fer un glop d'aigua, que ara el poble tenia en abundància, i va seure a compartir el pa amb els vilatans, potser amb el mateix *baba* Ayub? No ho sé, fill. El que sí que sé és que en *baba* Ayub va viure molts anys. Sé que va veure els seus fills casats, tal com sempre havia volgut, i sé que els seus fills li van donar molts néts, i que tots van fer molt feliç en *baba* Ayub.

I també sé que algunes nits, sense que hi hagués cap motiu en concret, en *baba* Ayub no podia dormir. Tot i que era molt vell, encara podia caminar amb l'ajuda d'un bastó. I així, les nits que no podia dormir, sortia del llit sense despertar la

seva dona, agafava el bastó i sortia de casa. Caminava en la foscor, tustant el camí amb el bastó i amb la brisa nocturna acaronent-li el rostre. A la vora del seu camp hi havia una roca plana i ell s'hi asseïa. Sovint s'hi estava una hora o més, mirant els estels i els núvols que passaven surant davant la lluna. Pensava en la seva llarga vida i donava les gràcies per tota la bondat i la joia que li havien estat concedides. Sabia que voler més, desitjar encara més, hauria estat mesquí. Sospirava satisfet, i parava l'orella al xiulet del vent que baixava de les muntanyes, al cant dels ocells nocturns.

Però, molt de tant en tant, li semblava que entre aquells sorolls en sentia un altre. Era sempre el mateix, el dring agut d'una campaneta. No entenia per què sentia aquell soroll, tot sol en la foscor, si totes les ovelles i les cabres dormien. A vegades es deïa que no ho havia sentit, i a vegades estava tan convençut del contrari que cridava en la foscor: «¿Que hi ha algú? ¿Qui hi ha? Surt!». Però no obtenia mai cap resposta. En *baba* Ayub no ho entenia. Igual que no entenia per què l'onada d'alguna cosa, d'alguna cosa com el final d'un somni trist, el travessava sempre que sentia el dring, i el sorprenia cada cop com una ratxa d'aire inesperada. Però llavors passava, tal com passa tot. Passava i prou.

I ja està, fill. Això és el final. No tinc res més a dir. I ara és molt tard i estic cansat, i la teva germana i jo ens hem de llevar a trenc d'alba. Així que apaga l'espelma. Estira't i tanca els ulls. Dorm bé, fill. Al matí ens direm adéu.